

Fränkel Józsefné Az Unokájával

Ez én [Gárdos Ferencné] vagyok a nagyanyám [Fränkel Józsefné, szül. Erb Paula] nyolcvanharmadik születésnapján, én kilencévesen köszöntöm őt. Ez még a tizedik kerületben van, Kőbányán, ahol régen laktunk [A képaláírásban az áll, hogy a nagymama 82. születésnapján készült a kép, 1930-ban. E szerint a nagymama 1848-ban született, nem 1847-ban. -- A szerk.]. A nagyanyám 1847. október tizennyolcadikán született Bielitzben, Sziléziában -- az ő édesanyját, tehát az én dédanyámat soha nem is láttam --, és meghalt 1934. november hetedikén. Ott éltek hosszú ideig, és körülbelül 1893-ban jöttek Magyarországra, valószínűleg anyagi okok miatt, hogy jobb megélhetést találjanak. Férjéről -- aki szintén Bielitzben született, 1850-ben -- azt lehet tudni, hogy 1914-ben halt meg, természetes halállal, és a Magyar Fém- és Lámpaáru Gyárban volt munkás. Kőbányán, a Vaspálya utcában éltek, egyszerű körülmények között, egy bérházban. A Fränkel nagymama vallásos volt, és nálunk kóser háztartás volt. A szombatot megtartották, a nagyobb ünnepekre eljártak. A nagyika hiába élt évtizedeket Budapesten, soha nem tudott jól megtanulni magyarul. Itthon mindig németül beszéltünk, ennek köszönhettem a német nyelvtudásomat. Élete végéig gyászruhában járt, a legkisebb fia, Leó világháborús hősi halála miatt. Én voltam a legkisebb unokája. Imádott, a székre vagy a hokedlire a konyhában párnát tett, hogy nekem kényelmes legyen. Mindenre azt mondta, hogy 'megtörténhet', 'es kann'. Tehát én nem állhattam föl egy székre, mert leeshetek. Rengeteget foglalkozott velem. Mindig mesélt a régi dolgokról, nagyon kedves ember volt. Nagyon szerettem.